

STELLÆ FIXÆ BOREALES, IN HEMIS-
PHERIO BOREALI,

In XXII. Asterismos, seu Constellationes digestæ.

Prima Pars
de Stellis
Fixis Bo-
realibus.I. URSA
MINOR.
Nomina.

URSA MINOR, Polo Mundi Arctico proximus Asterismus, à *πυρρός*, *μικρός*, *ἄρκτος* Minor, & Simpliciter *ἀρκτός*, quā appellatione Græci Ursum significant, unde *ἄρκτος*, & *ἄρκτος*, Soles *ἄρκτοι*, & Sidera *ἄρκτα* apud *Martianum* lib. 10. *Epigr.* 6.

Fœlices, quibus urna dedit Spectare Coruscum Solibus Ἀρκτοῖς, Sideribusque Ducem.

Fœlices autem prædicat *Romanos*, quibus urna i. e. vita nondum conclusa urnā, vel etiam fors. quæ urnā exit, *Mulpium Nervam Trajanum Cæsarem* ex Germaniā sub *Ἀρκτο* sitā Romam adventantem cernere concessit. *Virgil.* lib. 1. *Georg.*

Maximus hic flexu sinuoso labitur Anguis Circum, perque Duas, in morem fluminis, Ἀρκτος; Ἀρκτος, Oceani metuentes aequore tingi.

Fabula de
Arcadia in
Ursam mu-
tata.

Ubi utramque *Ursam*, Majorem & Minorem intelligit, & metuentes tingi aequore Oceani dicit, quia *Stellas* & *Solem*, Occidentes Oceanum subire credebant *Antiquitas*, & hæc *Constellationes Ursarum* duarum *Europæi Populi* semper conspicuæ nunquam Oceanum subire cernuntur. Nominis originem *Fabula* docet, ab *Ovidio* 2. *Metamorphos.* ex *Peterum* figmentis fabulosis descripta: *Arcadia*, aliis *Calisto*, & *Parrhasia*, à *Parrhasiā* urbe *Arcadiæ*, cui *Parrhasius* frater nomen dedit, (unde & *Parrhasia* *Ursa* apud *Martianum* *Epigram.* 8. lib. 4. & *Arcadia* ipsa *Parrhasia* dicta, ac apud *Virgil.* lib. 8. *vers.* 344. *Parrhasia de more*, i. e. *Arca-dico*) filia *Lycæonis* *Arcadiæ* Regis, venationis studio de-ditissima fuit. Hæc à *Jove*, *Dianæ* faciem mentito, decepta, & compressa, *Arcadem* genuit, atque à *Iunone*, mariti *Jovis* stuprum indignatā, in *Ursam* mutata est, ut ita huma-nam formam, quā *Jovi* placebat, amiserit, *Arcas* verò ma-trem suam, personatam feram, cum 15. annos natus es-set, ferè occidisset, à *Jove* tamen per inania raptus, & in-ter sidera relatus, unde *Minor* & *Major Ursa* in *Cælo* exti-terunt. Mariti sui facinus *Iuno* apud *Ovidium* his versibus describit.

Pro me tenet altera Cælum,
Mentiar, obscurum nisi nox cum fecerit Orbem,
Nuper honoratas summo mea vulnera Cælo
Videris Stellas illis, ubi Circulus Axem
Ultimus extremum, spatioque brevissimus ambit.

Thetin porro & *Oceanum* deinde rogat sequentibus ver-bis:

At vos, si lesa tangit contemptus alumna,
Gurgite carule septem prohibete Triones
Sideraque in Cælum stupri mercede recepta
Pellite, ne puro tingatur in æquore pellex.

Confule quoque *Ovidii* lib. 2. *Fæstorum*. Ut alii narrant, timore uteri prodita, cum simul cum ipsa *Dianā* lavaretur, & ab eā confortio suo ejecta, *Arcadem* peperit, *Arcadia* nomen suum postea imponentem. Ipsam autem *Iuno* in *Ursam* commutavit, *Jovis* miseratione in *Cælo* colloca-tam, & *Ursam* Majorem efficientem. *Propert.* lib. 2.

Calisto *Arcadios* erraverat *Ursa* per agros:
Hæc nocturna suo sidere vela regit.

Cynosura. *Ursam* Minorem *Cynosuram* quoque solent Poëta vocare, fa-bulā petitiā à quadam *Nymphā* *Idæā*, unā ex *Jovis* nutrici-bus, & postea ab hoc ipso rerum potito, in hoc sidus translata, ut ex *Aglaophenis* sententia refert *Hyginus* in *Astronom.* Poët. *Cynosura* nomen ipsi fuisse fabulantur, eod-
dem *Ursam* Minorem designantes, quam & *Phanice* vo-
cant, teste eodem *Hygino*, quod à *Phanice*bus naviganti-bus potissimum observari solita, sicut contra *Græci* *Nautæ* ad *Majoris Ursa* directionem navigationes suas institu-
bant. Innotuit etiam hæc *Major Ursa*, *Helices* nomine, ipsi
imposito à quadam *Helice*, unā ex nutricibus *Jovis*, & ob
præstitam hanc curam in *Cælum* receptā. *Ovid.* de *Tri-*
stibus.

Esse duas *Ἀρκτος*, quarum *Cynosura* petatur
Sidonis, *Helicæ* *Graja* carina notet.
Helicæ quidam eandem cum *Calisto* *Lycæonis* Regis filia

fuisse volunt. Alii nomen *Δωρὸς ἡς Ἰλίου* descendisse con-tendunt, respicientes circumvolutionem horum *Siderum* dici, noctisque spatio circa *Polum Arcticum* se circumvol-ventium, ita tamen ut *Minor Ursa*, Vertici Mundano pro-pior, minorem *Circulum*, & altera *Major* majorem gy-rum efficiat; unde *Manilius* lib. 1.

*Majoremque Helice Major decircinat arcum,
Angusto Cynosura brevis torquetur in Orbe.*

Sæpè tamen Poëta utramque confundunt, & unam pro altera ponunt, apud quos frequens etiam est nomen *Se-
ptentrionis*, vel *septem trionum*. Sic in *Versibus* *Ovidii* pau-
lo superius citatis

*Gurgite Carule septem prohibete Triones:
Virgil.* lib. 3. *Æneid.* v. 516. utramque *Ursam* intelli-gens:

Arcturum, pluriasque *Hyadas*, *Geminis*que *Triones*.
Quem *Versum* lib. 1. *Æneid.* v. 748. repetit, atque ita *Ge-
minos Triones* utramque *Ursam* Majorem puta, & Minorem
nuncupat. *Triones* rustico vocabulo boves aratores olim *Triones*,
appellatos, quasi teriones hoc est *Terra* colenda, & teren-
dæ idoneos, *Varro* docet; quo sensu *Nævius*, *Trionum* hic
moderator rusticus. *Striones*, à *Siriā* prius dictas putat *Scal-
iger* in *Conjectaneis*. A bubus junctis igitur *Septentriones*
appellantur, quia ex his septem *Stellis*, quasi conjuncti
Triones figurantur. Porro aliam hujus appellationis oc-
casionem affert *Varro* dicens, *Triones* appellatas istas *Stel-
las*, idè quod ita sitæ sint, ut ternæ *Stellæ* proximæ quæ-
que inter sese faciant *Trigonum*, i. e. *Triquetras* *Figuras*,
de quibus accurate *Agellius* lib. 2. cap. 21. *Homerus* *ἀμυ-
γαν* vocat ob posituram plaustrum similem, & referentem
boves tritantes plaustrum, sicut apud antiquos frumenta
bobus & plaustris exterebantur. Pari ratione ceteri *Græci*
Peteres eodem vocabulo *ἀμυγαν*, quod currum vel plau-
strum sonat, utrumvis *Septentrionem* *Latinorum* expri-
munt; quos *Ennius*, ac reliqui *Romanorum* *Priscorum* *Te-
monis* vocabulo significant. *Agricola* *Romani* *Septenas*
utrinque *Ἀρκτῆς*, aut *Carrus* *Cælestis* *Stellas*, sicut ex *Varro*ne
modò etiam dictum, *Septenas triones*, h. e. boves arato-
res appellarunt, ternos quidem una serie, quatuor vero
binos, & binos, aratro junctos, quæ nominatio *Septen-
trionis*, & *Septentrionum* vocabulis exprimitur. *Feras* *Feræ*,
quoque appellant *Latini*. *Avienus*:

Autone eadem
Vocæ Feras, *Ursas*que & *Plaustra* vocare soleamus.
Qui & ipse alibi *Feræ* nomen usurpat:
Quæ sunt *Prime* vestigia *Feræ*, —

Sic *Germanicus*: Si melius dixisset *Feras*, & *Ovidius*, *Magna*
Minorque Fera. Quibuldam verò hæc *Minor* etiam *Plan-*
strum vel *Ploustrum* minus, & *Catuli* vel *Canes* *Laconice*: *He-
braicè* *לָבִיבִים*, quo postremo nomine tamen alii

Arcturum, aut *Caudam* *Arietis* nuncupare solent. *Ar-*
abibus est *Errukabab*, *Alrukaba*, *Rukaba*, *Arrukababho*: va-
riè enim hæc vocabula legi solent, & *plaustrum* vel cur-
rum significant: Item *Dub Alazgar*, *Dhub Elazgar*, vel
potius *Dubol azgaro*: *Julio Schillero* est *S. Michael* *Archan-
gelus*; *Harsdorf* *Ursa* *Elise* 2. Reg. 2. 24. Item *Currus* *Ia-
cobi* & *Iosephi*, *Genes.* 45. 27. cap. 47. 29. Continet hoc
Astrum, *Ursa* Minor nimirum, septem *Stellas*, duas *Secun-
de*, unam *Tertiæ*, tres *Quartæ*, & unam *Quintæ* *Magnitudi-
nis*, quibus adhuc una, videlicet octava *Sextæ* *Magnitudi-
nis* à recentioribus adjungitur. In hujus *Constellationis*
caudā extimā cernitur notissima illa *Nautis*, ac *Mundi*
Puncto *Polaris* proxima *Stella* *Polaris*, *Cynosura*, i. e. *Canis*
Caudæ nomen gerens, *Arabibus* *Rucabab*, & *Alrukabab*,
Italīs, quibus trans *Alpes* conspicua est, *La* *Tramontana*,
Aliis *Stella* *Magnetis*, ob *Magnetem* se *Polo* obvertentem,
Stella *Maris*, *Stella* *navigatoria*, *Germanis* *Der* *Leit* *Stern*,
Belgīs *De* *Hoofd* *Sterre*, *Gallis* *l'Esloile* *du* *Nord*. Vocat-
ur etiam *Stella* *Maris* *Arctica*, cui opposita *Antarctica*,
longius tamen à *Polo* *Meridionali* remota, in *Centauri* surā,
etiam